

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte
Judecători

Țurcan Anatolie
Talpă Boris
Eremciuc Ghenadie

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Dragomir Petcu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2023, în cauza penală în privința lui Botezatu Valeriu

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.10.2021 – 21.04.2023;
Instanța de recurs: 16.05.2023 – 10.07.2023;
Instanța de recurs în anulare: 26.09.2023- 06.03.2024.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 21 aprilie 2023 Botezatu Valeriu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce vehicule.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, Botezatu Valeriu, fiind deținătorul permisului de conducere nr. XXXXX, pentru categoria „B”, acționând în mod intenționat, conștientizând caracterul social periculos al acțiunii de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și al consecințelor care pot surveni, încălcând prevederile pct.14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate alcoolică, care provoacă reducerea reacției”, la 05.09.2021, în jurul orei 19:15, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, a urcat la volanul automobilului de model „Dacia Logan”, cu XXXXX, deplasându-se pe XXXXX, unde a fost stopat de către angajații Inspectoratului National de Securitate Publica. În cadrul verificărilor, fiind suspectat de consum de alcool, Botezatu Valeriu a fost condus de către colaboratorii INSP al IGP, la Dispensarul Republican de Narcologie și supus testării alcoolscopice,

potrivit procesul-verbal nr. 2025 din 05.09.2021 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii, constatându-se prezența alcoolului în aerul expirat de 0,44 mg/l, iar prezența alcoolului în sânge de 1,05 g/l, indice, care potrivit art. 134¹² alin. (3) Cod penal și a pct. 4) lit. b) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.296 din 16.04.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcoolscoptică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, se atribuie la starea de ebrietate cu grad avansat.

3. Împotriva sentinței *a declarat recurs avocatul Dragomir Petcu în interesele inculpatului* prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Botezatu Valeriu să fie eliberat de răspunderea penală.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- instanța de fond nu a luat în considerare toate circumstanțele atenuante importante pentru individualizarea și stabilirea pedepsei în cazul dat;

- a fost ignorat faptul că, inculpatul și-a recunoscut vina, s-a căit sincer de fapta săvârșită, a avut un comportament cooperant pe parcursul examinării cauzei penale, are o vârstă înaintată 65 de ani, ceea ce constituie circumstanțe atenuante și prin prisma art. 76 Cod penal, se putea stabili o pedeapsă mai blândă, iar prin prisma art. 79 Cod penal putea să nu i se aplice pedeapsa sub forma de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport sau acesta putea fi liberat de răspundere penală;

- Botezatu Valeriu are vârstă înaintată, starea de sănătate precară, el nu prezintă pericol social și nici fapta acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2023, a fost respins recursul declarat de avocatul Dragomir Petcu în interesele inculpatului ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

5.1 În motivarea concluziei sale, instanța de recurs a menționat că, instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Instanța de recurs verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75, 79 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, se califică ca infracțiune „ușoară”, pentru care legea penală reglementează sancțiunea sub formă de „muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”.

Din materialele cauzei penale, Botezatu Valeriu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, sincer s-a căit de cele comise, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală. În conformitate cu art. 76 Cod penal, instanța de fond a reținut cu titlu de circumstanțe atenuante – săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare. În conformitate cu art. 77 Cod penal careva circumstanțe agravante nu au fost reținute.

Cu referire la personalitatea inculpatului s-a reținut că anterior nu a fost judecat (f.d. 29- 30), la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află (f.d. 31 verso, 46), iar la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d. 74).

Instanța de recurs nu a reținut ca fiind pertinente solicitările părții apărării precum că, prin prisma art. 79 Cod penal, inculpatul urmează a fi liberat de răspundere penală sau să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară, și anume că, inculpatul a recunoscut vina, s-a căit de cele comise, a avut un comportament cooperant pe parcursul examinării cauzei penale, are o vârstă înaintată 65 de ani, or, aceste circumstanțe nu pot fi apreciate ca fiind excepționale în sensul art. 79 Cod penal.

În acest sens, la individualizarea pedepsei penale în conformitate cu criteriile generale reglementate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii – care în speță se califică ca infracțiune „ușoară”, de persoana celui vinovat – în speță, inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, sincer s-a căit de cele comise, anterior nu a fost judecat, careva circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

Mai mult, Botezatu Valeriu a comis infracțiunea de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate, adică conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat- art. 264¹ alin. (1) Cod penal, respectiv, doar anularea dreptului de a conduce mijloace de transport va asigura scopul pedepsei penale.

Instanța de recurs a notat că legiuitorul a înăsprit sancțiunea pentru comiterea infracțiunii de „conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat”, și anume prin substituirea pedepsei complementare sub formă de „în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” cu pedeapsa complementară „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”, tocmai pentru responsabilizarea participanților la trafic, în vederea conformării la prevederile normelor de siguranță rutieră, precum și în vederea neadmiterii derogării de la normele stabilite, manifestate inclusiv prin conducerea vehiculului în stare de ebrietate.

Respectiv, instanța de recurs trebuie să analizeze cu o deosebită atenție circumstanțele cauzei, care caracterizează pe de o parte modalitatea și împrejurările comiterii faptei prejudiciabile, iar pe de altă parte personalitatea inculpatului care a comis-o, astfel încât să fie convinsă că într-adevăr în speță sunt prezente

„circumstanțe excepționale” în sensul art. 79 Cod penal, iar în temeiul acestora, excluderea pedepsei complementare obligatorie- „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” este necesară și este în acord cu scopul pedepsei penale de restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

În speță, însă, instanța de recurs nu a constatat nici un temei de a exclude pedeapsa complementară sub formă de „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”, or, careva circumstanțe excepționale nu au fost reținute în favoarea lui Botezatu Valeriu.

Cu privire la solicitarea avocatului privind liberarea de răspundere penală a inculpatului pe motiv că are o vârstă înaintată de 65 ani, starea de sănătate este precară și nu mai prezintă pericol social și nici fapta acestuia nu mai prezintă pericol social, instanța de recurs a menționat că, în sensul prevederilor art. 79 Cod penal, aceste circumstanțe nu se consideră ieșite din comun și nu pot fi apreciate ca fiind „excepționale”, care ar da posibilitatea instanței de recurs de a interveni în sentința instanței de fond în partea stabilirii pedepsei penale, circumstanțele invocate de către avocat sunt obișnuite, fiind apreciate de către instanța de fond la stabilirea categoriei și cuantumului pedepsei penale în privința inculpatului.

Mai mult ca atât, potrivit art. 24 Cod penal, persoana care a săvârșit o infracțiune în stare de ebrietate, produsă de alcool sau de alte substanțe, nu este liberată de răspundere penală.

5.2 În conformitate cu prevederile art. 466 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de recurs a devenit irevocabilă.

6. Împotriva deciziei instanței de recurs, *avocatul Dragomir Petcu în numele condamnatului a declarat recurs în anulare*, prin care solicită casarea totală a deciziei, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de recurs în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că:

- examinarea cauzei în cadrul Curții de Apel Chișinău a avut loc în lipsa inculpatului, chiar dacă apărătorul Dragomir Petcu a insistat asupra prezenței acestuia și a anexat în acest sens copia extrasului medical care demonstra starea de sănătate precară a lui Botezatu Valeriu, care printre multitudinea de boli, suferă inclusiv de gută;

- viciu fundamental în speța dată poate fi considerată încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană și reglementate de legislația națională prin lege procesuală sau prin lege materială;

- în speță nu este confirmat faptul citării legale a condamnatului Botezatu Valeriu, pentru ședința de judecată din 10.07.2023. Mai mult, la materialele cauzei nu conțin date, care ar demonstra că instanța de apel a depus eforturi rezonabile

pentru a localiza condamnatul, pentru a asigura înfățișarea lui înaintea instanței de judecată (*a se vedea Colac v. România, hotărâre din 10 februarie 2015*);

- instanța de recurs nu a stabilit că condamnatul a lipsit nemotivat, nu a decis judecarea cauzei în lipsa acestuia în temeiul celor motive de excepție, prevăzute de art. 321 Cod de procedură penală, fiind astfel încălcate, inclusiv dispozițiile art.6 par. 3 lit. c) CEDO, care atestă că orice acuzat are dreptul să se apere pe el însuși sau să fie asistat la orice etapă de un apărător ales de el în procesul său.

7. Examinând admisibilitatea recursului în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. XI alin. (3¹) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completat prin Legea privind modificarea unor acte normative, (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

Hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către completul de judecată.

Or, completul de judecată reiterează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că *hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alin. (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.*

În sensul art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciul fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, reprezintă *încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Astfel, una dintre cerințele primordiale pentru declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezentei erorii de drept comise în cadrul procedurii precedente, care să cadă sub incidența noțiunii de viciu fundamental.

Potrivit art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, completul de judecată decide inadmisibilitatea recursului în anulare, în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat. Soluția prin care se dispune inadmisibilitatea recursului în anulare, din motiv că este vădit neîntemeiat, este precedată de verificarea temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo carență de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

Prezintă relevanță și specificarea că, instanța de recurs în anulare la această etapă a procedurilor nu declanșează un control asupra fondului cauzei, nu dă o nouă apreciere probelor administrate și cercetate și nu verifică argumentele care nu au fost obiect de cercetare în cadrul etapelor precedente de judecare a cauzei, ci verifică dacă în hotărârile adoptate nu a fost admis vreun viciu fundamental de natură să determine casarea soluției devenite irevocabile, adoptate pe caz.

Așadar, analizând argumentele recursului în anulare declarat, prin prisma sensului atribuit de legislația procesuală penală a noțiunii de viciu fundamental, completul de judecată consideră că titularul cererii de recurs în anulare nu a adus argumente care s-ar încadra în acest concept și care ar afecta hotărârile atacate.

La caz, argumentul avocatului precum că instanța de recurs a judecat recursul în lipsa lui Botezatu Valeriu, nu poate fi reținut ca un viciu fundamental de natură să afecteze o hotărâre irevocabilă, or interesele lui Botezatu Valeriu au fost apărate de avocatul Dragomir Petcu și instanța de recurs a menționat că „*Colegiul Penal a dispus examinarea cererii de recurs declarată de avocatul Dragomir Petcu în interesul inculpatului Botezatu Valeriu, în lipsa inculpatului, fără a fi lezat dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare al inculpatului, ca urmare a faptului că, instanța de recurs a constatat că inculpatul a renunțat la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal*”, astfel s-a respectat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO. Prin urmare, instanța de recurs a respectat prevederile art. 447 Cod de procedură penală.

Prin urmare, hotărârea contestată nu este afectată de un careva viciu fundamental, fiind în conformitate cu prevederile legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

Așadar, completul de judecată conchide că, la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la prezența unui viciu fundamental în cauză care ar afecta hotărârea irevocabilă, iar existența unei alte păreri a apărării asupra procedurii de examinare a cauzei, nu poate servi temei pentru reexaminarea cazului.

În atare circumstanțe, completul de judecată decide inadmisibilitatea recursului în anulare, din motiv că este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (2), art. 432 alin. (2) pct. 4), art. 453, 456 Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Dragomir Petcu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2023, în cauza penală în privința lui Botezatu Valeriu, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Președinte:

Țurcan Anatolie

Judecători:

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie